

Sagen bliver prøvet, og gjør det med en fuldkommen Villighed til ogsaa at gaae ind paa Resultatet, naar jeg kan overthye mig om, at det er rigtigt, og med god Villie til uheldet at gaae ind paa Sagens Prøvelse. De andre ærede Medlemmer ville staae endnu friere, forsaavidt man skulde troe, at jeg som Universitetslærer var hildet, hvilket jeg ikke er, og de ville tillige kunne forbeholde sig en endnu friere Prøvelse af Sagen. Det, man søger, er jo blot at komme til at kunne tage Sagen for sig, efterat den nøie har været undersøgt. Meningen med Forslaget fra det andet Thing er jo heller ikke nogen anden; den høitærede Minister har jo imidlertid antydet, at det ikke var umuligt, at han i Løbet af næste Finantsaar vilde oprette dem, men vi maae dog anerkjende, at vi ere for lidt forberedte til at give den Art Samstemning, at vi i det Hele ansee denne Ordning for den rigtige. Det har ogsaa det Gode, at vi tage Sagen, som den stilles ved Endringsforslaget, at vi da kunne forlange en Prøvelse ikke blot af Spørgsmaalet om Examenkommissioner, men af Examina i det Hele; thi der er jo andre Sider ved Examina, der tilbeels vilde blive radikalt forbedrede, hvis de trængte til Forbring, ved at henlægges til Examenkommissioner, og maaskee mange af disse Forbringinger lode sig udføre endogsaa uden at oprette Examenkommissioner. Jeg troer derfor, at man ikke ved Endringsforslagets Vedtagelse skyder Sagen fra sig, men antyder sin Villie til at gaae ind paa den, forbeholdende sig sit Standpunkt frit; det er aldeles ikke nogen Opposition mod den høitærede Ministers Standpunkt, thi han har selv forbeholdt sig en Frihed til at tage sin Beslutning efter en nærmere Drøftelse af Sagen.

Kirke- og Underviisningsministeren: Jeg kan ikke tage imod denne Bevilling, naar den faaer denne forandrede Skikkelse; jeg veed ikke, hvad jeg da skulde bruge Pengene til. Hvis derfor Endringsforslaget skulde blive vedtaget, vil jeg stille et Endringsforslag til tredie Behandling om, at denne Post skal gaae ud. Det er et aldeles nyt Spørgsmaal, der er blevet gjort gjældende af den ærede næstsidste Taler, at nemlig Spørgs-

maalet om Examenkommissioner skulde henhøre under Lovgivningen. Det andet Thing er naturligtviis ikke gaaet ud fra denne Anskuelse. Jeg troer, at vi have lignende Tilfælde, hvor man er kommen til det Resultat, at denne Art Spørgsmaal ikke hører under Lovgivningen. Saaledes bleve tidligere alle, der skulde være akademiske Borgere, examinerede ved Universitetet, men denne Virksomhed blev ved kongelig Bekjendtgjørelse eller Anordning — jeg husker ikke, hvad Navn den havde — ogsaa henlagt til Skolerne. Skulde imidlertid det høie Thing dele den Anskuelse, at Sagen skal ordnes ad Lovgivningsveien, ja, saa finder jeg det fuldkommen rigtigt og i sin Orden, at det nægter denne Bevilling. Jeg har ikke denne Anskuelse, men paa den anden Side vil jeg sige, at dersom der forelaae en saadan af Thinget udtalt Anskuelse om, at det ikke kunde stee administrativt, vilde jeg rimeligtviis finde megen Betenkelighed ved desuagtet at gjøre det. Fra det andet Things Side foreligger der jo en Udtalelse i den modsatte Retning. Det kan ikke nægtes, at i flere Henseender vilde Indførelsen af Examenkommissioner stille Studiet friere; dette siger jeg imidlertid ikke, fordi jeg skulde formene, at man ikke skulde kunne studere med fuld videnskabelig Frihed ved Kjøbenhavns Universitet, det er tværtimod Noget, jeg af egen Erfaring veed, at man kan gjøre. Et alvorligt, grundigt Studium kan komme igjennem, selv om det ikke slutter sig nøie til bestemte Forelæsninger, holdte af Professorerne. Enhver fri, ærlig, rebelig, grundig, videnskabelig Drøftelse finder sin Paafjonnelse hos Universitetets Lærere, det er jeg fuldkommen overbevist om. Men der er en anden Følge af Examenkommissioner, som kommer i Betragtning. Tænke vi os nemlig, at det kunde lykkes for Norden at komme til at staae med dets Universiteter, som Tydskland f. Ex. staaer med sine, da vilde det være lettere for de Studerende at finde hen til de forskjellige Universiteter i Norden eller maaskee til de forskjellige Universiteter i Verden, til dem, hvor man troede at kunne finde den største Dplysning; der vilde komme et friere, friskere, et nyt Liv ind i den Henseende. Derpaa skal jeg imidlertid ikke her gaae ind. Hovedspørgsmaalet for mig er, om